Agendaverzoek beeldvorming raadscommissie

(N.B. *Aan de informatieverstrekking en de informatie-uitwisseling worden geen besluitvormende of bindende uitspraken door de raad/raadsleden ontleend.)*

Raadscommissie Bestuur Middelen en Economie
14 januari 2025

Nummer
24.413

Indiener voorstel
J. Schoone, Leefbaar Lelystad

Onderwerp
Raad in de regio, regioadvisering als middel om grip en invloed op de regio te krijgen en behouden.

Aanleiding/toelichting
Hoe gaan we om met de steeds meer op afstand besturen vanuit colleges, waarbij wij achteraf worden geïnformeerd vanuit de regio?
Een steeds groter deel van de gemeentebegroting wordt besteed in het (zogenaamde) verlengde bestuur. Denk aan de Veiligheidsregio, Omgevingsdienst, Regionale Jeugdzorg, Omgevingswet en gezondheidszorg. Ook is sprake van toenemende bestuurlijke samenwerking en lobby op regionale schaal, zoals bij de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en de Strategische Agenda Flevoland (SAF). Bij deze uitvoering van overheidstaken en lobbyactiviteiten op regionale schaal staat echter de democratische legitimiteit steeds onder druk. Dit wordt ook wel ‘democratisch gat’ genoemd.

Belangrijk wordt gevonden dat de volksvertegenwoordigers aan het roer komen en blijven. Door het Rijk (bijvoorbeeld door aanpassing van de Wet op de gemeenschappelijke regelingen), door raden en Staten zelf (zie bijvoorbeeld de als bijlage bijgevoegde aangenomen motie over Jeugdzorg op regionaal niveau), maar ook door de bestuurders en de regionale organisaties.

Wat is ervoor nodig dat er vanuit raden voldoende grip kan worden uitgeoefend op samenwerkingsverbanden en in voldoende mate bestuurlijke verantwoording wordt afgelegd aan de gekozen volksvertegenwoordigers?
Hiertoe worden in toenemende mate hulpconstructies in het leven geroepen. Via klankbordgroepen, raadstafels, regioraden, raadsrapporteurs wordt een steeds groter beroep op raadsleden (en hun eigen griffie-ondersteuning) gedaan om zich meer en actiever in te zetten voor de regionale samenwerkingsverbanden.

<u>Vraag aan raadsleden: in hoeverre wordt dit onderschreven en wat wordt daarbij extra belangrijk gevonden?</u>

Pilot met regio-advisering raadsgriffies Lelystad, Almere en Flevoland
Vanaf 2022-2023 is via een pilot samengewerkt met Provincie Flevoland en gemeente Almere door een gezamenlijke raadsregio-adviseur aan te stellen. Hiervoor is in 2023 en 2024 eenmalig geld (42.066 euro in het eerste jaar) en 42.276 euro in het tweede jaar) beschikbaar gesteld. De pilot is ingestoken als een experiment zonder harde doelstelling en randvoorwaarden, maar met drie opdrachten:

- Verstevig de inbreng vanuit de raden en Staten op de MRA.
- Organiseer 3 politieke overleggen per jaar tussen raads- en statenleden.
- Ontwikkel een plan voor deze vorm van regionale advisering aan raden en staten.

Gedachtengang hierbij was om in eerste instantie niet te focussen op het “harde” resultaat van gezamenlijk optrekken door raden en Staten, maar te investeren op de “zachte” kant van onderlinge relaties en samenwerking.

Uit die pilotfase is een plan van aanpak voor een (mogelijk) vervolg voortgekomen. Dat beschrijft de behaalde resultaten. Ook is aangegeven welke processen in gang zijn gezet. Verder zijn er leerpunten en kansen voor doorontwikkeling benoemd. (zie bijlage).

Vraag vanuit de regio; Doorgaan of stoppen?
De pilot is in december 2024 afgerond. Voor 2025 e.v. zijn er door Lelystad – in tegenstelling tot Almere en Flevoland - geen structurele extra middelen door de raad beschikbaar gesteld. Openstaande vraag vanuit de regio is of Lelystad de pilot structureel wil voortzetten, wil blijven deelnemen aan de politieke regio-overleggen en hiervoor structureel middelen (tijd of geld) wil inzetten?

Vanuit de werkgeverscommissie (in samenwerking met de griffie) is een concept-raadsvoorstel opgesteld om een nieuwe fase in te gaan met de regio ondersteuning en deze van structurele financiering en inbedding binnen de begroting van raad en griffie te voorzien. Het voorstel is nog niet aan de raad voorgelegd, omdat uit een informele peiling onder de fracties naar voren is gekomen dat er op dit moment niet genoeg politieke steun om de regioadvisering structureel te borgen en daarvoor structureel geld voor uit te trekken.
De partners Almere en Flevoland willen wel doorgaan met de volgende fase van regio-ondersteuning, die vanaf januari 2025 aanvangt en hebben inmiddels besloten de pilot nog voort te zetten. Lelystad heeft aangegeven geen financiering te hebben en daarom nu niet deel te kunnen nemen aan deze voortzetting. Vanuit Almere en Flevoland is de vraag gesteld of Lelystad dan wel/niet of op andere wijze wil blijven deelnemen aan deze vorm van (ook landelijk gezien) unieke vorm van regio-ondersteuning voor raden en Staten en politieke regio-overleggen.

Doel van de bespreking

Dit agendavoorstel beoogt om te kijken hoe wordt aangekeken tegen de Raad in de regio, en de vraag/borging om meer grip en invloed op de regio te krijgen en behouden. En welke ondersteuning is daarvoor benodigd? Op basis van de gedachtewisseling kunnen vervolgstappen worden bepaald, zoals mogelijk alsnog aansluiten bij Almere en Flevoland.

Wie zijn er uitgenodigd aanwezig te zijn?
Raadsleden, fractieassistenten en griffier, afvaardiging van de werkgeverscommissie
Wethouder Messelink (voor wat betreft de Motie LL D66 VVD FvD Raadsadviescommissie Jeugdzorg)

Wat is de gewenste werkvorm?
Beeldvorming naar aanleiding van een introductie door de indiener.
De bijgevoegde notitie over regio-advisering is bedoeld als achtergrondinformatie. De griffier is aanwezig om daarover desgewenst een toelichting te geven en/of vragen te beantwoorden.

Wat is het vervolgproces?
Afhankelijk van dit gesprek kan geconcludeerd worden of er wel/geen voldoende draagvlak is voor structurele deelname aan de gezamenlijke regioadvisering met Almere en Flevoland. Bij voldoende draagvlak kan gekeken worden hoe hiervoor binnen het jaarplan van raad en griffie middelen beschikbaar kunnen komen bij Kadernota 2025 of Begroting 2026 e.v..

Los daarvan kunnen fracties ook aangeven hoe er aangekeken wordt tegen de toenemende vraag vanuit de regio naar inzet van raadsleden en de wijze waarop daarvoor via ambtelijke bijstand ondersteuning zou moeten komen vanuit het ambtelijk apparaat of ondersteuningscapaciteit vanuit de raadgriffie zou moeten worden geleverd

Bijlage(n):
Motie LL D66 VVD FvD Raadsadviescommissie Jeugdzorg
Notitie regio-advisering